

Blå optimisme for en grønnere verden

Kraftproduksjon

Verdens energibehov øker. Dette gir Norge en unik mulighet som en viktig energiprodusent. Norsk kraft kommer hovedsakelig fra fornybar vannkraft, og selvforsyningsgraden er høy. Viken Høyre mener Norge har et ansvar for å produsere mer fornybar energi til verden. Vi vil derfor stimulere til flere investeringer i fornybar energi. En forutsetning for dette er gode og stabile rammevilkår for fornybar kraftproduksjon i hele landet. Viken Høyre er teknologioptimister og vi kan derfor ikke utelukke at det vil komme andre kilder for fornybar energi i fremtiden. Vi vil sikre nøytrale og stabile rammebetingelser for energiprodusentene.

Viken Høyre vil:

- Tillate moderat kraftutbygging i nye vassdrag, samt skånsom utbygging i vernede vassdrag der det ikke forringer verneverdiene, eller der utbyggingen kan bidra til vern mot flom.
- Implementere EUs vanndirektiv for å sikre fornybar strøm innenfor naturens tåleevne.
- Arbeide for at kraftprodusentene oppgraderer eksisterende vannkraftverk.
- Jobbe for et tettere integrert europeisk energimarked.
- Bygge ut offshore fornybar energiproduksjon i Norge.
- La Statens pensjonsfond utland få muligheten til å investere i unotert infrastruktur.
- Innføre investeringsfradrag for vannkraftverk.
- Sikre stabile, langsiktige og nøytrale rammebetingelser for fornybar energiproduksjon.

Økonomisk klimarisiko ved statlig eierskap i petroleum

Staten er sterkt involvert i den direkte aktiviteten på norsk sokkel gjennom eierandeler i selskaper som Equinor (Statoil) og Hydro. Det heleide statlige selskapet Petoro AS forvalter statens eierandeler av petroleum på norsk sokkel. Dette er viktig for å føre kontroll og tilsyn med sokkelen. Summen av statens indirekte og direkte deltakelse i ulike petroleumsrelaterte aktiviteter, representerer en stor økonomisk risiko for Norge på lang sikt. Viken Høyre mener norsk økonomi er for tett vevd sammen med petroleumssektoren. Dette gjør oss sårbare. Summen av petroleumsskattesystemet, statens direkte og indirekte investeringer og grunnlaget for statens inntekter er en for stor risiko for Norge og må reduseres.

Viken Høyre vil:

- Beholde statens direkte eierandeler i SDØE gjennom Petoro.

Kollektivtransport og jernbane

Kollektivtransport er sammen med gang- og sykkelveier løsningen på kø-, parkerings- og miljøproblemene i byene. Et godt kollektivtilbud forutsetter hyppige avganger, god kapasitet og sømløse overganger mellom ulike kollektivløsninger og andre transportformer. Kollektivtilbudet må være lett tilgjengelig og enkelt å bruke. Målet er å ha nullutslippskjøretøy i kollektivtransporten og at norske jernbanestrekninger er utslippsfrie. Staten skal fortsatt ta ansvaret for å finansiere 50 prosent av kostnadene ved utbyggingen av kollektivtransport rundt de store byene. En større andel av godstransporten må tas på jernbane og det må bygges ut nye godstogkorridorer samtidig som sporkapasiteten økes.

Viken Høyre vil:

- Stille krav til fylkeskommunene om å tilby null- eller lavutslipps kollektivtilbud.
- Innføre en nasjonal plattform for bestilling av billetter på kollektivreiser.

- Bygge ut effektive kollektivknutepunkter, traseer og rasjonelle stoppmønstre for kollektivtransporten.
- Gi arbeidsgiverne skattefradrag for kjøp av kollektivkort til ansatte.
- Styrke godstransport på bane ved å bygge flere kryssningsspor og terminaler.
- Prioritere utvidelsen av sporkapasitet i NTP, der sporkapasiteten er flaskehals for gods- og persontrafikk på jernbanen.
- Prioritere nye godstogkorridorer i NTP, som kan føre til at en større andel av gods fraktes med jernbanen.
- Prioritere persontransport på de tyngste pendlerstrekningene og IC-strekningene.
- Gi utbygging av dobbeltspor på IC-strekningene høyeste utbyggingsprioritet.
- Sikre at de nye regionene utvikler et godt kollektivsamarbeid i deres geografiske virkeområder.
- Støtte forskning på Hyperloop og utrede muligheten for Hyperloop-system.
- Redusere bruk av fossilt drivstoff og utslipp fra jernbanen.

Skipsfart

Norge er en skipsfartsnasjon og klimagassutslippene fra sektoren stammer i hovedsak fra bruken av fossile brenslere på passasjerskip, ferger og godsskip. Utslippene har de siste årene gått noe ned. Det er også utfordringer knyttet til produksjon av elektrisitet ombord på skip som legger til kai i Norge, samt lokal forurensing fra ballastvann, gråvann, scrubbevann, kloakk og svovelinholdet i drivstoffet. Viken Høyre mener vi bør stille strengere krav til lokal forurensing fra skipsfarten og sørge for gode betingelser for å produsere nullutslippsfartøy.

Viken Høyre vil:

- Differensiere havneavgiftene for å gi insentiver til økt bruk av landstrøm.
- Reversere CO₂-avgiften på LNG/naturgass innen maritim sektor.
- Forby utslipp av urensset avløpsvann fra alle skip som går inn i verdensarvfjordene.
- Stille krav om nullutslippsløsninger på alle offentlige fergeanbud.
- Stille krav til oljeselskapene gjennom PUD om at lete- og utvinningstillatelser og maritim aktivitet skal skje med null- eller lavutslippsløsninger.
- Midlertidig øke vrakpanten til 10 000 kroner på større fritidsbåter.
- Igangsette rutetraffic for utslippsfrie hurtigbåter på Oslofjorden.

Luftfart

Luftfart i EU-/EØS-området er underlagt kvoteplikt. Interkontinental luftfart er ikke kvotepliktig. Viken Høyre erkjenner at et stort flertall av de reisende med fly ikke har alternative transportmuligheter. Vi bør derfor fokusere på å gjøre luftfarten grønnere med innblanding av biodrivstoff i flydrivstoffet og på sikt få på plass nullutslippsfly. Norge må lede an innsatsen for et globalt kvotesystem for luftfarten, som for eksempel det påbegynte CORSIA. Samtidig som utslippene fra lufttrafikken begrenses, må det ikke skapes transportmønstre som bidrar til å øke utslippene fra andre kilder.

Viken Høyre vil:

- Øke omsetningspåbudet for biodrivstoff i flysektoren.
- Legge til rette for hurtig innføring av el-fly når teknologien blir moden.
- Erstatte dagens flypassasjeravgift med en avgift som har en klar klimaeffekt.
- Jobbe for å starte et norsk senter for elektrifisering av flyfarten.

Sirkulær økonomi

Den sirkulære økonomien bryter med bruk-og-kast-mentaliteten i den lineære økonomien. I en lineær økonomi hentes ressurser ut og brukes til de blir avfall. Det er ikke bærekraftig. Når verdens folketall, velstandsveksten og forbruket øker, er det fysiske begrensninger på hvor lenge knappe ressurser kan beskattes. Sirkulær økonomi gir store muligheter, og avfall som tidligere har vært et problem kan gjøres om til ressurser for samfunnet. Den sirkulære økonomien medfører et større behov for kildesortering og innsamling av avfall. Viken Høyre vil derfor stille krav til sortering av næringsavfall og innsamling av plast. I tråd med EUs klimastrategier vil vi også stille krav om gjenbruk i offentlige anbud og byggeprosesser. Vi må også videreutvikle merke- og sertifiseringsordninger slik at forbrukerne kan ta bevisste valg.

Viken Høyre vil:

- Innføre nasjonale standardiserte krav om kildesortering fra private husholdninger og for næringsavfall fra næringsbygg og kontorbygg.
- Innføre returordning for plast med lang nedbrytningstid, og innføre en merkeordning.
- Sikre et helhetlig avgiftssystem og konkurransenøytrale vilkår for resirkulerte produkter.
- Stille krav om bruk av resirkulerte råvarer og andre produkter i offentlige anbud med en gjenvinningsgrad på 50 prosent
- Innføre en felles nordisk returordning for drikke- og plastemballasje.
- Øke grunnavgiften og gi avgiftslette på plastprodukter med høy fornybarandel.
- Innføre pant på glassflasker og glassbeholdere som i dag ikke omfattes av pantestemmet.
- Sikre bedre merking av mat som kan spises etter datostempling.
- Legge til rette for at dagligvarebransjen, næringsmiddelindustrien og husstander kan donere spiselig overskuddsmat, blant annet gjennom etablering av flere matsentraler og tilrettelegging for bedrifter som vil selge overskuddsmat.

Naturvern

Formålet med natur- og miljøvern er å bevare det biologiske mangfoldet. Det er viktig å opprettholde grunnlaget for landbruk, fiske, annen næringsvirksomhet og bosetting. Bevaring av det biologiske mangfoldet sikrer naturområder og naturforekomster til forskning, undervisning og friluftsliv. Da er det nødvendig å hindre forurensning, forgiftning og forsøpling av miljøet. Biologisk mangfold har en egenverdi som ofte overgår økonomiske interesser. Siden det er umulig å se alle sammenhenger i naturen er det også umulig å vite konsekvensene ved å redusere det biologiske mangfoldet. Førre var-prinsippet tilsier derfor at vi bør verne om artsmangfoldet. Viken Høyre mener det er viktig å sikre biodiversitet, unik og urørt natur for fremtidens generasjoner. Vi vil sørge for tilstrekkelig vern av naturområder, for bevaring av biologisk mangfold, og kulturlandskap. Dette må skje sammen med lokale aktører.

Viken Høyre vil:

- Sikre allemannsretten i norsk natur.
- Sikre at naturområder forvaltes på en bærekraftig måte som ivaretar hensynet til friluftsliv, lokalbefolkning, turisme og næringsinteresser. I verneområder skal alltid miljøinteressene veie tyngst.
- Kartlegge større deler av norsk natur gjennom satsingen på et nasjonalt økologisk grunnkart for å få bedre kunnskap om arealer før utbygging og regulering vurderes.
- Tillate fri jakt, fangst og høsting av arter på Fremmedartlisten.
- Legge til rette for bier og humler i byen gjennom riktig beplantning og avsatte områder.
- Utarbeide en ny nasjonalparkplan hvor naturtyper vi ikke har verneområder for, prioriteres, som for eksempel kystnære områder.
- Legge vekt på lokaldemokratiet ved vern av områder.

- Sikre 10 prosent av norske havområder gjennom nasjonale marine verneplaner i tråd med Aichi-målene i CBD.
- Prioritere marint vern av havområdene som forvaltningsplanene og kunnskapsinnhentingene definerer som «særlig verdifulle og sårbare områder».

Vedtatt av Viken Høyres årsmøte 9.februar 2019.

Psykisk helse for barn og unge

Andelen nordmenn som oppgir at de sliter med psykiske helseplager er større enn aldri før. Åpenheten i samfunnet har økt, og stadig flere forteller om psykiske problemer og en hverdag preget av stress og press. Altfor mange trenger hjelp uten å få det. Viken Høyre tar denne utviklingen på alvor og vil jobbe målrettet for at alle skal få en bedre psykisk helse.

Behandlingstilbudet for psykisk helse

Lavterskeltilbud er viktige hvis folk skal få den hjelpen de trenger, når de trenger den. Derfor ønsker Viken Høyre å opprette en døgnåpen nasjonal, digital helsesykepleiertjeneste. I tillegg ønsker vi at det etableres flere lavterskeltilbud i kommunene. Kvaliteten må aldri gå på bekostning av tjenestene, selv om det også i helsevesenet kan effektiviseres. Det må alltid være en prioritert oppgave å forebygge eller behandle psykiske lidelser så tidlig som mulig. Rammene for de pårørende til ungdom som sliter med psykisk helse må bli bedre. Oppfølgingen og informasjonen til brukerne og de pårørende kan må styrkes.

Viken Høyre vil:

- At målet om effektivisering aldri skal gå på bekostning av kvaliteten på tjenestene.
- Etablere flere lavterskeltilbud uten timebestilling i kommunene.
- Sørge for en tilstrekkelig finansiering og psykiske lidelser og ruslidelser
- Etablere ungdomshelseteam ved helsestasjoner og sykehus.
- Sikre kommunikasjonskanaler mellom psykolog, skole og andre relevante aktører
- Sikre bedre samarbeid mellom kommunene knyttet til helsesykepleiere, psykologer og behandlingstilbudet for psykisk helse.
- Jobbe for en lavere terskel for å komme til behandling i barne- og ungdomspsykiatrien (BUP) og de distriktpsikiatriske sentrene (DPS).
- Få på plass rutiner for at det skal være en fast behandler per pasient.
- Jobbe for tidlig innsats i helsevesenet.
- Opprette helsestasjoner for gutter i de største byene.
- Sørge for at informasjon om selvhjelpsprogrammet «Mamma mia» blir en del av de nasjonale faglige retningslinjene for svangerskapsomsorgen.

Psykisk helse i skolen

Elever som sliter psykisk skal få hurtig behandling, og som prinsipp mener Viken Høyre at alle elever bør ha tilgang til skolepsykolog. Selv om midlene til helsesykepleiere har økt, hjelper det ikke med flere helsesykepleiere om de ikke er tilgjengelige for elevene. De som trenger noen å snakke med må ha tilgang til hjelp. Det er utfordrende med kommuner som prioriterer midlene til helsesykepleiere på andre tiltak.

Viken Høyre vil:

- At alle elever bør ha tilgang til skolepsykolog.
- At alle elever skal ha tilbud om helsesykepleier i skoletiden.
- At skolehelsetjenesten skal få muligheten til å henvise elever direkte til psykologspesialist. Behandlingen skal starte innen tre uker.
- At det skal legges til rette for en møteplass mellom rådgiver i grunnskolen og rådgiver i videregående.
- At tiltak for å utjevne forskjellene i skolens tilretteleggingsevne utredes og gjennomføres

- Øremerke midlene til kommunene tiltenkt ansettelsen av flere helsesykepleiere.
- At helsesykepleierne skal bli mer synlig i skolen, og derfor også besøke klassen i begynnelsen av året

Studenter og psykisk helse

Å bli student er å starte en ny fase i livet. Mange opplever overgangen fra skolehverdagen til studiehverdagen som vanskelig. Å bli student er for mange en spennende erfaring, men kan også være en stor utfordring. SHoT-undersøkelsen (2018) viser at mer enn 1 av 4 studenter sliter psykisk. Like mange sliter med ensomhet. Mange av disse er studenter med mindre psykiske helseplager som har behov for noen å snakke med heller enn profesjonell psykologhjelp. Flere må derfor få hjelp tidlig og det må utvikles et større mangfold av behandlingstilbud for psykisk helse.

Mange studenter opplever et høyt prestasjonspress på studiene. For å motvirke prestasjonspresset må universiteter og høyskoler bli flinkere på å gi studentene et tydelig inntrykk av hva som forventes av arbeidsinnsats og hva som er god studieteknikk. Oppfølgingen av de nye studentene må bli bedre.

Viken Høyre vil:

- Etablere lett tilgjengelige drop-in-tjenester i nærheten av studiestedet for studenter som sliter psykisk.
- Jobbe for et mangfold av lavterskeltilbud for studenter som trenger noen å prate med.
- At alle studenter skal ha en kontaktperson og veileder første semester på nytt studie.
- At alle universiteter og høyskoler skal tilby frivillige kurs om psykisk helse og stressmestring.
- Styrke tilgangen til informasjon om allerede eksisterende tilbud knyttet til psykisk helse.
- Jobbe for at alle store studentbyer har et velfungerende, felles samlingssted.
- Gjennomføre kvalitative undersøkelser for å kartlegge bakgrunnen for at studenter sliter psykisk.

Tvang i psykiatrien

Tvang innen psykiatrien er av og til nødvendig. Enten det er tvangsinnleggelse, bruk av tvangsmidler som beltelegging eller tvungen medisinerings. For å bli tvangsinnlagt på en psykiatrisk institusjon må man oppfylle to krav: det første er at innleggelsen er nødvendig for at pasientens tilstand ikke skal forverres og det andre er at pasienten er en fare for seg selv eller andre. På bruk av tvangsmidler er derimot reglene og praksisen forskjellig rundt om i landet.

I 2018 ble det avdekket alvorlige lovbrudd og mangler knyttet til bruk av tvang i psykiatrien. Ubegrunnede beltelegginger, manglende informasjon og beltelegging under søvn var blant funnene. Det viser til mangler på rutiner og regler. Det skal alltid være pasienten som står i sentrum og tvang skal alltid være siste utvei og det skal alltid begrunnes skikkelig.

Viken Høyre vil:

- Få på plass tydeligere retningslinjer for bruk av tvangsmidler i psykiatrien.
- Be påtalemyndighetene om å starte etterforskning av institusjoner som bryter lov og retningslinjer og tvang i psykiatrien.
- Redusere bruken av tvang under behandling innen psykisk helsevern og sikre bedre behandling for pasienter innen psykisk helsevern.

Helsereklame

Stadig flere bloggere og influencere reklamerer for plastisk kirurgi; alt fra å fylle opp leppene sine til å legge inn rumpeimplantater. Klinikker og bloggere gir rabattkoder til leserne sine og markedsfører produktene som om det skulle ha vært reklame for nærbutikken din.

En stor andel av disse bloggleserne er unge jenter. Hele 9 av 10 jenter i 16-årsalderen ønsker å endre på kroppen sin. En stor andel av disse sliter med psykisk helse og kroppspress. Da er det problematisk at mange av forbildene deres promoterer rabatter på lipfillers og rumpeløft.

Når så mange unge sliter psykisk burde ungdommers psykiske helse og kroppspress settes høyere enn bloggernes og klinikkenes inntekter. Vi burde i den grad vi kan forhindre at plastisk kirurgi normaliseres enda mer og dette innebærer å si nei til plastisk kirurgi.

Viken Høyre vil:

- Innføre et forbud mot reklame for kosmetiske inngrep.

Vedtatt av Viken Høyres årsmøte 9.februar 2019.

Kultur i Viken

Kunst og kultur er ytringer med samfunnsbyggende kraft, og kulturpolitikken skal bygge på ytringsfrihet og toleranse. Kulturlivet og sivilsamfunnet er viktige forutsetninger for en opplyst offentlighet, og dermed en investering i demokratiet og allmenndannelsen. Kulturen skal være fri, med personlig engasjement og frivillighet som grunnlag.

Viken Høyre mener at kulturlivet, frivilligheten og medieoffentligheten er selvstendige byggesteiner i samfunnet. De skal kunne utvikle seg mest mulig på egne premisser uten statlig overstyring, men det offentlige skal legge til rette for utvikling og et mangfold av private og offentlige finansieringskilder. Det er en viktig oppgave å verne om vår kulturarv.

Viken Høyre vil legge til rette for et mangfoldig kulturliv som er tilgjengelig for alle. Et rikt kunst- og kulturliv kan bidra til å løfte en region. Viken Høyre ønsker at vårt nye fylke skal være en attraktiv region for å oppleve kunst og kultur, og en attraktiv region for kunstnere å komme til.

Viken Høyre vil:

- Legge til rette for forutsigbare rammevilkår for kunst- og kulturinstitusjoner i hele regionen.
- Styrke bredden og kompetansemiljøene i Viken ved å satse på institusjonene, som f.eks. Akershus teater, Brageteatret og Østfold kulturutvikling.
- Stimulere til tettere samarbeid på tvers av institusjoner og sjangere, som for eksempel samarbeidsavtalen som er inngått mellom Det Norske Blåseensemble og Opera Østfold.
- Legge til rette for bredde og mangfold gjennom gode støtteordninger for frivilligheten, og prioritere barne- og ungdomsaktivitet.
- Styrke det frivillige kulturlivet, som kor, korps og amatørteater.
- Opprette *Talent Viken*: En stipendordning for unge og lovende talent innen musikk, dans, litteratur, billed- og scenekunst.
- Bidra til kvalitet og mangfold i kulturlivet, og vektlegge kulturens næringspotensial.
- Legge til rette for utvikling av kulturnæringsvirksomhet knyttet til museer og kulturarv.
- Opprette *Visit Viken*: Et nettverk for kulturturisme og reiseliv.
- Aktivt påvirke regjeringens arbeid med en helhetlig vurdering av museumsreformen hvor Vikens ambisjon må være å være en foregangsregion i dette arbeidet.
- Synliggjøre kulturminner og kulturhistoriske verdier som en ressurs i samfunnsutviklingen og som en del av den samlede miljøforvaltningen, særlig innenfor by og tettstedsutvikling.
- Opprette en årlig markering for kulturen og frivilligheten.

Vedtatt av Viken Høyres årsmøte 9.februar 2019.

Et trygt Norge i NATO

Viken Høyre mener Norges medlemskap i NATO er avgjørende for landets sikkerhet. Forsvarsalliansen skal fortsatt være en bærebjelke i vår forsvarspolitik for å hindre at vi fremtiden kan utsettes for trusler mot, eller angrep på, Norge.

Den politiske situasjonen i verden med opprustning og økt spenning har igjen aktualisert behovet for et sterkt og troverdig nasjonalt forsvar for å beskytte vårt eget land og å holde befolkningen trygg. Regjeringen har økt bevilgningene til Forsvaret blant annet ved anskaffelse av nye jagerfly og overvåkingsfly, nye u-båter, nytt artilleri og luftvern til Hæren og vi har en økt tilstedeværelse i nord.

Viken Høyre mener den positive utviklingen som Forsvaret har fått med den nåværende regjeringen må fortsette. Som en del av våre forpliktelser i NATO er det viktig at Norge følger opp alliansens felles krav til alle medlemsland om at bevilgningene til Forsvaret må ligge på 2 % av Brutto Nasjonalprodukt innen 2024.

For å sikre et effektivt forsvar og samarbeid med NATO er det også avgjørende at Norge trener og øver med våre allierte i fredstid. I tillegg er det viktig å legge til rette for økt tilstedeværelse for NATO i Europa. Derfor støtter Viken Høyre enigheten om at US Marine Corps trener i Norge og vil utvide og forlenge denne.

Viken Høyre vil:

- At Norge følger opp våre forpliktelser i NATO ved at bevilgningene til Forsvaret trappes ytterligere opp til 2 % av Brutto Nasjonalprodukt innen 2024.
- Tilrettelegge for økt alliert trening i Norge.

Vedtatt av Viken Høyres årsmøte 9.februar 2019.

Foreldrepermisjon

Foreldrepermisjonen har vært gjenstand for flere politiske endringer de siste årene. Da Høyre og Fremskrittspartiet kom til makten i 2013 ble fedrekvoten redusert fra 14 til 10 uker for å sikre en større frihet for familiene til selv å disponere permisjonstiden. Viken Høyre er tilhengere av å beholde en fedrekvote for å sikre at også far har rett til samvær med sitt barn, men mener lengden på denne ordningen alltid må veies opp mot mor og barns helsemessige behov.

Regjeringen har besluttet å tredele foreldrepermisjonen ved å tildele 15 uker til hver av foreldrene mens 16 uker er til fri fordeling. Denne endringen trådte i kraft 1. juli 2018. Hvis mor tar ut sin del og i tillegg hele fellesperioden på 16 uker får hun dermed ca sju måneder permisjon ved 100 prosent dekningsgrad

Helsedirektoratet og Jordmorforbundet er begge tydelig på at mor må ha minst åtte måneder permisjon for å amme etter anbefalingene. Vi ser samtidig en utvikling i at stadig flere kvinner tar ulønnet permisjon utover de 7 månedene de har i dag. Det er alvorlig dersom de nye permisjonsreglene gjør at kvinner ser seg nødt til å ta ulønnet permisjon for å følge de helsefaglige rådene Helsedirektoratet og Jordmorforbundet gir. Viken Høyre mener derfor regjeringen må revurdere tredelingen av permisjonen slik at hensynet til mor og barns helse veier tyngre og at ordningen er i tråd med helsefaglige råd.

Viken Høyre vil:

- Be regjeringen evaluere konsekvensene av tredelingen av fødselspermisjonen og vurdere å gå tilbake til en fedrekvote på 10 uker.

Vedtatt av Viken Høyres årsmøte 9.februar 2019.